

Modül (öneri) No	31
Öğrenme Alanı (Temel konu)	Aile
Modül (Alt konu)	Anne-Baba Hakkı
Anahtar Kelimeler	• Anne • Baba • Hürmet • Fedakârlık • Muhabbet
Öğrenme Çıktıları (Amaçlar)	Kur'an-ı Kerim'in anne baba hakkındaki emrini bilir. Anne babaya hürmetin dünyevi ve uhrevi faydalarını açıklar. Bahtiyar evlat olmak için gayret eder.
Süre	40'
Seviye	Seviye-1
Yöntem ve Teknik- Etkinlik	Anı Yazma – Mektup Yazma
Materyal ve Teknoloji	Kâğıt, kalem
İşleniş/Öğrenme-öğretme süreci	Mektup Yazma Etkinliği • Öğrenci anne-baba hakkındaki dersi dinleyip, geçmişte de başından geçen veya gözlemlediği bir olayı yazar. • Öğrencilere, kendini yaşlanmış bir anne-baba olarak hayal et ve gelecekteki evladına mektup yaz der. • Bu yöntem ile öğrencinin empati yeteneği gelişir ve anne-baba hakkına bir de ebeveyn gözünden bakar. • İlgili metin okunduktan sonra öğrencilere anı yazma tekniği uygulamak üzere yazı yazabilecekleri kâğıt ve kalem çıkarmaları istenir. • İçerisinde “anne, baba, dede, nene, hürmet, muhabbet, fedakârlık” kavramlarının bazılarının geçtiği anıları yazmaları istenir. Metinde geçen kavramların geçmesine özen gösterilir. • Bu anılar kendi yaşadıkları olduğu gibi şahit oldukları bir olay da olabilir. • Anıları yazan öğrencilere, bu anıları birbirleriyle paylaşmaları istenir.
Ölçme ve Değerlendirme	Yazılan mektup ve anılar değerlendirilir.

İlişkili metinler

Yirmi Birinci Mektub'dan Bazı Bölümler

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا
تَنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا³ وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ
وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا³ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ
إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلأَوَّابِينَ غَفُورًا³

Ey hanesinde ihtiyar bir valide veya pederi veya akrabasından veya iman kardeşlerinden bir amelmande veya âciz, alil bir şahıs bulunan gafil! Şu ayet-i kerîmeye dikkat et, bak: Nasıl ki bir ayette, beş tabaka ayrı ayrı surette, ihtiyar valideyne şefkati celb ediyor!

Evet, dünyada en yüksek hakikat, peder ve validelerin evlâtlarına karşı şefkatleridir. Ve en âlî hukuk dahi, onların o şefkatlerine mukabil hürmet haklarıdır. Çünkü onlar hayatlarını kemâl-i lezzetle evlâtlarının hayatı için feda edip sarf ediyorlar. Öyle ise insaniyeti sukut etmemiş ve canavara inkılâb etmemiş her bir veledin vazifesi, o muhterem, sadık, fedakâr dostlara halisâne hürmet ve samimâne hizmet ve rızalarını tahsil ve kalplerini hoşnut etmektir. Amca ve hala, peder hükmündedir; teyze ve dayı, ana hükmündedir.

İşte o mübarek ihtiyarların vücutlarını istiskal edip ölümlerini arzu etmek ne kadar vicdansızlık ve ne kadar alçaklıktır, bil, ayıl. Evet, hayatını senin hayatına feda edenin zeval-i hayatını arzu etmek, ne kadar çirkin bir zulüm, bir vicdansızlık olduğunu anla.

Ey derd-i maişetle mübtelâ olan insan! Bil ki senin hanendeki bereket direği ve rahmet vesilesi ve musibet dâfiyası, hanendeki o istiskal ettiğin ihtiyar veya kör akrabandır. Sakın deme, “Maişetim dardır, idare edemiyorum.” Çünkü onların yüzünden gelen bereket olmasaydı, elbette senin dıyk-ı maişetin daha ziyade olacaktı. Bu hakikatı benden inan.

¹ Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla

² Hiçbir şey yoktur ki Onu övüp Onu tesbih etmesin (İsra Suresi: 44.)

³ Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. • Anne ve babadan biri veya her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına erişecek olursa, onlara sakın “öf” bile deme, onları azarlama, onlara güzel söz söyle. • Onlara merhamet ve tevazu kanadını ger ve de ki: “Ey Rabbim, nasıl onlar beni küçükken besleyip büyüttülse, Sen de onlara öylece merhamet buyur.” • Sizin içinizde olanı Rabbiniz hakkıyla bilir. Eğer siz salih kimseler olursanız, muhakkak ki O kendisine yönelenler için çok bağışlayıcıdır. (İsra Suresi: 23-25.)

Bunun çok kat'î delillerini biliyorum; seni de inandırabilirim. Fakat uzun gitmemek için kısa kesiyorum; şu sözüme kanaat et. Kasem ederim, şu hakikat gayet kat'îdir. Hatta nefis ve şeytanım dahi buna karşı teslim olmuşlar. Nefsimin inadını kıran ve şeytanımı susturan bir hakikat, sana kanaat vermeli.

...

Ey insan! Madem canavar suretinde bir hayvan, insanların hanesine misafir geldiği vakit berekete medar oluyor; öyle ise, mahlûkatın en mükerremi olan insan ve insanların en mükemmeli olan ehl-i iman; ve ehl-i imanın en ziyade hürmet ve merhamete şâyan aceze, alil ihtiyareler; ve alil ihtiyarların içinde şefkat ve hizmet ve muhabbete en ziyade lâıyk ve müstahak bulunan akrabalar; ve akrabaların içinde dahi en hakikî dost ve en sadık muhip olan peder ve valide, ihtiyarlık halinde bir hanede bulunsa, ne derece vesile-i bereket ve

vasıta-i rahmet ve **لَوْ لَا الشُّيُوعُ الرُّكْعَ لَصَبَّ عَلَيْكُمُ الْبَلَاءُ صَبًّا**⁴

sırrıyla, yani “Beli bükülmüş ihtiyarlarınız olmasa idi, belâlar sel gibi üstünüze dökülecekti” ne derece sebab-i def-i musibet olduklarını sen kıyas eyle.

İşte ey insan! Aklını başına al. Eğer sen ölmezsen, ihtiyar olacaksın. **الْجَزَاءُ مِنْ جَنْسِ الْعَمَلِ**⁵ sırrıyla, sen valideynine

hürmet etmezsen, senin evlâdın dahi sana hizmet etmeyecektir. Eğer ahiretini seversen, işte sana mühim bir define: Onlara hizmet et, rızalarını tahsil eyle. Eğer dünyayı seversen, yine onları memnun et ki onların yüzünden hayatın rahatlı ve rızkın bereketli geçsin. Yoksa onları istiskal etmek, ölümelerini temenni etmek ve onların nazik ve seriü't-teessür kalplerini rencide etmek ile, **خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ**⁶ sırrına mazhar

olursun. Eğer rahmet-i Rahman istersen, o Rahman'ın vedialarına ve senin hanendeki emanetlerine rahmet et. Ahiret kardeşlerimden Mustafa Çavuş isminde bir zat vardı. Dininde, dünyasında muvaffakiyetli görüyordum, sırrını bilmezdim. Sonra anladım ki o muvaffakiyetin sebebi: O zat ise, ihtiyar peder ve validelerinin haklarını anlamış ve o hukuka tam riayet etmiş ve onların yüzünden rahat ve rahmet bulmuş, inşaallah ahiretini de tamir etmiş. Bahtiyar olmak isteyen ona benzemeli.

(Mektubat, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2023, s. 305-307)

Risale-i Nur dairesine girip dünyada peder ve validesine hürmet ve hizmet ve hasenâtı ile onların defter-i a'mâline vefatlarından sonra hasenâtı yazdırmakla ve ahirette onlara derecesine göre şefaât etmekle bahtiyar evlat olurlar.

⁴ Süyutî, Kenzü'l-Ummal, 9:167; Keşfü'l-Hafa, 2:163; Mu'cemü't-Taberanî, 22:785

⁵ Her amel kendi cinsinden bir şeyle karşılık görür.

⁶ O, dünyada da, ahirette de ziyana uğramıştır (Hac Suresi, 11.)

(Emirdağ Lahikası, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2021, 20. Mektup, s. 69)

Bahtiyardır o evlât ki peder ve validesinin hastalık zamanında, onların seriü't-teessür olan kalplerini memnun edip hayır dualarını alır.

Evet, hayat-ı içtimaiyede en muhterem bir hakikat olan peder ve validesinin şefkatlerine mukabil, hastalıkları zamanında kemal-i hürmet ve şefkat-i ferzendâne ile mukabele eden o iyi evlâdın vaziyetini ve insaniyetin ulviyetini gösteren o vefadar levhaya karşı, hatta melâikeler dahi “Mâşâallah, bârekâllah” deyip alkışlıyorlar.

(Lem'alar, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2022, s. 338)

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ⁷

وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ⁸

⁷ Duaları şu sözlerle sona erer: “Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur” (Yunus Suresi: 10.)

⁸ Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)